

НЕОЛАТИНІСТИЧНІ СТУДІЇ В УКРАЇНІ

Шевченко-Савчинська Л., Балашов К.
Давня література: з полону стереотипів. –
К.: Медісвіст, 2012. – 114 с.

Перед читачем, який володіє знаннями з давньої української літератури, постає практично незнаний, але надзвичайно важливий матеріал: латиномовні тексти України. На думку авторів рецензованої праці, латиномовних текстів в українській скарбниці не менше, ніж україномовних. Аби точніше осягнути їх кількісно-якісні виміри, необхідно скласти відповідний каталог. І, як переконуємося, автори праці “Давня література: з полону стереотипів” спроможні це зробити.

Зі сторінок книжки постає видима частина затонулої Атлантиди. Але й те, що можемо прочитати, дякуючи цінному додаткові до праці, вражає своєю глибинною неперебутою мудрістю й вагою. Це фрагменти творів Б. Зиморовича “Дім чеснот і шани”, С. Оріховського “Шлюбний панегірик Сигізмунду Августу, королю польському”, Е. Сикста “Медичний коментар до творів Сенеки”, Я. Юзефовича “Літопис львівського міста”, Я. Битомського “Облога Замостя”, Л. Словицького “Лови Коханья на Вепра та Левицю”. Не лише пересічному читачеві, а й, на превеликий жаль, багатьом сучасним медієвістам ці твори та їхні автори незнані, передусім через ускладнений доступ до текстів: як у прямому значенні (потрапити до відділів зі стародруками та рукописами не так-то просто, а державних програм із цифрового копіювання в Україні поки що не існує), так і в переносному – через урізану програму вивчення латини гуманітаріями латиномовність виконує роль перешкоди). Тому несила переоцінити значення праці Людмили Шевченко-Савчинської та Костянтина Балашова.

Композиційно книжка добре структурована. Традиційні у стародруках маргіналії зажили із волі дизайнера новим життям: ключові тези на полях відіграють роль найліпшого інспіатора й активізатора уваги реципієнта, спонукають замислитися, а що особливо важливо – ще повернутися до прочитаного. А оскільки матеріал складний, таке повернення не видається зайвим. Дуже добре, що цитування з латиномовних раритетів супроводжуються перекладом. Відібрано мудрі сентенції, які варто не лише прочитати, а й завчити.

У праці доступно й цікаво подано визначення деяких основних літературознавчих понять у контексті вивчення неолатиністики, зокрема *література*, *проза*, *художня проза* тощо. Слушно акцентовано на нетотожності понять *україномовна* та *українська література*, уточнюються назви тієї землі, на якій постали латиномовні твори (Русь, Рутенія, Україна). Особливо цікаво й важливо, що ґрунтовний аналіз назв і самоназв реалізується на латиномовному матеріалі.

Самоцінна частина цієї роботи – додаток, що містить уривки латиномовних творів письменників українсько-польського культурного порубіжжя. У майбутніх версіях праці було б добре розширити й поповнити книжку новими текстами, урізноманітнивши не лише перелік авторів, а й регіонів, культурних осередків, які вони репрезентують.

Ця новаторська праця зіперта, як і передбачає науковий етикет і практична доцільність, на авторитетні історичні та історико-літературні розвідки й талановиті переклади Н. Яковенко, М. Корпанюка, Д. Наливайка, В. Лит-

винова, М. Трофимука та інших українських і закордонних дослідників.

Безперечно, треба привітати авторів із успішною реалізацією досить сміливого, навіть дерзновенного задуму, утілити який у практичну царину – то ще окреме, досить складне й цікаве завдання. Але перший важливий крок зроблено. Він дає підстави сподіватися, що попереду – продовження цінних неолатиністичних студій в Україні.

Бажаним було б донесення праці до широкого кола читачів – не лише в інтернетовому, а й у друкованому вигляді.

Отримано 13 січня 2013 р.

*Валентина Соболя
м. Варшава, Польща*

